

Секція

**Новітні текстильні матеріали та технології.
Актуальні питання сучасного матеріалознавства**

УДК
677.027

Яна РЕДЬКО¹, Наталія ГУДЗЕНКО², Ольга ГАРАНІНА¹
¹Київський національний університет технологій та дизайну, Україна;

²Ляйбніц-Інститут композитних матеріалів технічного університету Кайзерслаутерна, Німеччина

**СТРУКТУРНІ ТА МОРФОЛОГІЧНІ
ХАРАКТЕРИСТИКИ ІННОВАЦІЙНИХ
ТЕКСТИЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ, ОТРИМАНИХ
ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ SOL-GEL TECHNOLOGY**

Мета. Встановити вплив нанобробки целюлозних текстильних матеріалів, отриманих шляхом поверхневої модифікації на основі sol-gel technology, на їх структурні та морфологічні особливості із застосуванням сучасних методів досліджень.

Ключові слова: sol-gel technology, текстильний матеріал, функціональні наночастинки, ІЧ-спектри, морфологія.

Постановка завдання. Визначити структурні характеристики розроблених целюлозних текстильних матеріалів (Cell-TM); визначити розмір зразків синтезованого магнетиту та дослідити морфологію утворених покриттів; встановити взаємозв'язок між умовами нанобробки та магнітними властивостями наномодифікованих ТМ.

Методи досліджень. Використані методи: інфрачервона спектроскопія (ІЧ) (спектрофотометр Nicolet iS 10, Німеччина); трансмісійна електронна мікроскопія (ТЕМ) (ПЕМ-У, Україна); скануюча електронна мікроскопія (СЕМ) (Tescan MIRA, Чехія).

Результати досліджень. Шляхом застосування поверхневої модифікації на основі sol-gel technology виконано нанобробку бавовняних трикотажних полотен та створено наномагнітне покриття [1]. Для отриманого зразка Cell-TM в області валентних коливань ОН-груп ($3200 - 3600 \text{ см}^{-1}$) спостерігається складна смуга з максимумом 3287 см^{-1} (рис. 1), збільшується її інтенсивність зі зміщенням в область менших частот. Основні зміни між необробленим та наномодифікованим зразками Cell-TM пов'язані з міжмолекулярними зв'язками воднево-зв'язаних NH- і C=O груп, кількість вільних і зв'язаних NH- і C=O груп на користь зв'язаних, що свідчить про впорядкованість структури молекул целюлози. У розробленому Cell-TM в ІЧ-діапазоні в області $600 - 800 \text{ см}^{-1}$ спостерігаються зміни,

пов'язані з появою валентних зв'язків Fe-O, що підтверджує утворення наномагнетиту без порушення молекулярної структури Cell-TM.

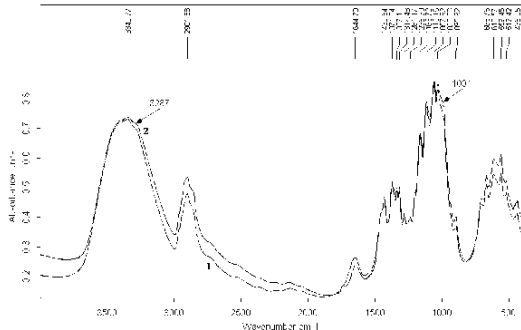

Рис. 1. ІЧ спектри: 1 – необробленого Cell-TM; 2 – наномодифікованого Cell-TM частинками магнетиту із застосуванням sol-gel technology

Розмір зразків синтезованого магнетиту досліджували методом ТЕМ. При дослідженнях ТЕМ зразок на тонкій плівці просвічувався пучком прискорених електронів з енергією 75 кеВ. Показано, що розміри синтезованих частинок лежать у діапазоні 30 – 100 нм.

Із застосуванням СЕМ досліджена морфологія магнітних покриттів. Розроблений спосіб нанобробки Cell-TM на основі sol-gel technology забезпечує формування частинок малого розміру (65 ± 12 нм) з середньою товщиною покриття 90 нм. Дослідження елементного складу наномодифікованого Cell-TM показало, що магнітне покриття відрізняється однорідністю та рівномірним розподілом по поверхні, а сам Cell-TM містить основні елементи молекули целюлози.

Встановлено, що зміна співвідношення солей заліза в нанозолі впливає на різне закріплення частинок залізооксидних сполук на поверхні бавовняного трикотажу і, як наслідок, на значення намагніченості насичення Cell-TM, що варіюють від 4 до 12 А·м²/кг.

Висновок. За результатами ІЧ спектроскопії, ПЕМ та СЕМ визначені структурні, розмірні та морфологічні характеристики, а також встановлено вплив умов нанобробки на магнітні властивості Cell-TM з метою контрольованого створення якісного покриття для високоефективного захисту від електромагнітного випромінювання.

Література

1. Red'ko Ya., Garanina O., Romaniuk Ye. Development of textile materials with electromagnetic characteristics using nanotreatment and surface modification: Technical research and development: collective monograph / Kalafat K., Vakhitova L., Drizhd V., – etc. – International Science Group. – Boston: Primedia eLaunch, 2021. P. 275–296.